

Posouzení bakalářské práce Ondřeje Novotného - Zkušenost nebinárně se identifikujících osob se sebezprezentací a genderovou expresí (z fenomenologické perspektivy)

Bakalářská práce se věnuje skupině LGBT+ lidí, která je často opomíjena a také oproti dalším podskupinám silněji stigmatizována. Nebinární lidé jsou často terčem zpochybňování samotné existence jejich identity (i ze strany odbornic a odborníků v oblasti psychologie a pomáhajících profesí obecně), což je vystavuje složitějším životním situacím. Z tohoto důvodu vnímám vznik práce, která přibližuje prožívání identity u nebinárních lidí z psychologické perspektivy jako pozitivní.

Teoretická část práce nabízí široký přehled teorií věnující se konceptualizaci identity, genderu, genderových rolí a zohledňuje u genderu velmi důležité faktory společenské. Uvádí přehled důležitých teorií jako je například práce G.H. Meada, J.E. Marcii a S.L. Bem a neopomíná ani lingvistickou hypotézu Saphir–Whorfa nebo koncept labellingu. Autor používá zejména nepřímé citace, a se zdroji pracuje obratně, což hodnotím velmi pozitivně. Text nabízí čtenářstvu dostatečný vhled do problematiky, je přehledně strukturovaný do krátkých úseků, v nichž je snadné se orientovat. Text má drobné nedostatky z hlediska jazykové korektury.

Ke zmapování individuálních žitých zkušeností nebinárních osob zvolil autor adekvátně kvalitativní, fenomenologický přístup. Postup vlastní analýzy je zevrubně popsán, pozitivně hodnotím zahrnutí reflexe vlastní pozicionality a dalších aspektů, které mohou ovlivňovat interpretaci výzkumných dat. Velikost vzorku (4) je vzhledem k hloubce analýzy vyhovující a témata vycházející z IPA analýzy jsou přehledně uvedena v shrnující tabulce. Práci vhodně doplňují přílohy, jejichž součástí je i slovník pojmů, které se vážou k trans a nebinárním tématům. Oceňuji také zohlednění vlastních limitů práce.

Vzhledem k provázanosti aspektů týkajících se prožívání nebinární identity bych v budoucnu považovala za vysoce přínosné zohlednění také historicko-antropologické perspektivy nebinárních identit a snahu o skrytí jejich existence v historii, která do velké míry ovlivňuje prožívání nebinárních osob dnes. Jsem si zároveň vědoma, že toto v rámci kontextu a rozsahu bakalářské práce nebylo možné, a že by šlo o práci silně intersekcionalní, vymykající se psychologické perspektivě.

Práci hodnotím jako vydařenou, text je promyšlený a systematický s bohatým teoretickým základem pro následnou analýzu. Doporučuji ji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

- Přikláníte se spíše k pojetí, že v současnosti genderová kategorizace klesá nebo sledujeme spíše proces změny obsahu genderových rolí?
- Zvažoval jste zahrnutí práce Judith Butler?
- Jakému aspektu života nebinárních lidí byste se chtěl věnovat v budoucím výzkumu?

29.8.2023

Mgr. Marcela Macháčková

